

SKUP 2002 – 8

Prosjekt: LOBB-saken
Medarbeider: Dag Kessel
Publikasjon: NRK Hedmark, radio, TV og internett
Publisert: Oktober – desember 02
Medium: Radio og TV
Tema: Korrupsjon

Metoderapport til SKUP-juryen 2002

LOBB-saken

1. **Journalist:** Dag Kessel
2. **Tittel på prosjektet:** LOBB-saken
3. **Hvor og når publisert:** Radio- og TV-innslag og web-artikler i NRK Hedmark og Oppland 2.10.02. - 20.12.02
4. **Redaksjonens adresse:** NRK Hedmark og Oppland, 2626 Lillehammer. Tlf. 61 28 72 00.
5. **Journalistens adr. og tlf.nr.:** Dag Kessel, NRK Hedmark og Oppland, 2626 Lillehammer. Tlf. dir. innv.: 61 28 72 85. E-post: dag.kessel@nrk.no

6. Redegjørelse for arbeidet

Innledning

Lillehammer og omegns boligbyggelag, LOBB, har de siste 2-3 årene hatt flere saker der folk utenfra har stilt kritiske spørsmål til virksomheten. Dette gjelder større byggeprosjekter uten anbudsrunde, manglende erstatning til boligeiere med mangler i leiligheten osv. Jeg snakket også med flere personer som reagerte på arrogant behandling og kjennskap/vennskap-problematikk i saker med store beløp. Høsten 2002 bestemte jeg meg derfor for å bestille rolleoversikter fra Brønnøysund-registrene over sentrale personer i LOBB og tilknyttede selskaper. Jeg kom ikke noe videre med noen av de **daværende** kjente sakene, men oppdaget derimot at disponenten hadde et eget eiendomsselskap i Lillehammer, i tillegg til stillingen i LOBB.

Jeg satte i gang med dette som ledetråd. De neste tre månedene opplevde Lillehammer at boligbyggelaget i byen gikk gjennom en oppvask uten sidestykke. Disponenten ble sagt opp, styreformannen måtte betale tilbake penger for Syden-tur, LOBBs innleide jurist avdekket ulovlige bonusutbetalinger til flere av styremedlemmene, styret ble kastet etter massiv mistillit på den ekstraordinære generalforsamlingen, og det ble opprettet et granskingsutvalg som skal undersøke virksomheten siden 1994.

Problemstillinger ved starten av prosjektet

Jeg hadde aldri i min villeste fantasi trodd at dette skulle blir resultatet. I slutten av september satt jeg nemlig med flg. problemstillinger etter å ha oppdaget Strandenes Eiendom:

1. Tillater boligsamvirket denne typen dobbeltroller?
2. Har selskapet hatt boligprosjekter i direkte konkurranse med LOBB?
3. Har han hatt kunder som også kunne ha vært kunder i LOBB?
4. Har han informert styret om dette?

Familiebedrift med forhold til Profier

Jeg bestilte først mer fra Brønnøysund. Rolleoversikten viste at disponent Knut Strandenes - i tillegg til sitt eget selskap Strandenes Eiendom - hadde verv i to små boligselskaper i Oslo og i flere datterselskaper i LOBB. Da var det naturlig å bestille årsrapporter fra alle disse selskapene. Det var særlig årsrapportene fra Strandenes Eiendom som var mest interessante: De viste at forretningsadressen var identisk med hans privatadresse og at to familiemedlemmer var de eneste styrerepresentanter i tillegg til han selv. Denne typen selskaper er det lite "offentlighet" rundt... Videre viste årsrapporten at selskapet har "diverse arbeider" i samarbeid med Profier-gruppen og "likeledes diverse arbeider med eiendommer i Lillehammer". Jeg kontaktet to jurister jeg kjenner, som begge stusset over et slikt engasjement for topplederen i det lokale boligsamvirket.

Styreformann sjokkert

På dette tidspunktet mente jeg at jeg hadde nok til å kontakte styreformann i LOBB, Svend Arne Hagen. Han virket oppriktig sjokkert over det han hørte, og vi avtalte å møtes på hans kontor. Der hadde jeg med kopier av samtlige Brønnøysund-papirer, som jeg overleverte til ham. Videre fortalte han at dette "selvfølgelig" blir tema på neste styremøte, som skulle være om halvannen uke, og oppfordret meg til å vente med å publisere saken til da. Jeg svarte at jeg syntes dette var lenge å vente. Han tok derfor en avgjørelse der og da på at det skulle bli et ekstra-ordinært styremøte - innkalt pr. telefon - om 3-4 dager. Vi avtalte deretter at jeg kunne intervju ham umiddelbart etter styremøtet.

Prøvetid for Strandenes

På styremøtet ble Strandenes innkalt, og måtte redegjøre for sitt engasjement. Styret vedtok at han med øyeblikkelig virkning skulle avvikle alle sine verv og aksjeposter utenom boligbyggelaget, og at han fikk en prøvetid på tre måneder, med rapporter for hvert styremøte. Jeg intervjuet begge parter samme kvelden, og vi publiserte denne første saken om morgenen 2.10.02.

Søkelys på styret

Deretter begynte "personalsaken", og partene var i starten ikke særlig pratsomme. Jeg fikk et par henvendelser fra medlemmer i boligbyggelaget, som syntes det var bra at det nå ble "ryddet opp". Den mest interessante telefonen kom imidlertid fra en ganske sentral kilde jeg ikke hadde hatt før, og som mente at det var flere lik i skapet, også i styret. Jeg begynte å forhøre meg litt med de opprinnelige kildene som hadde klaget over arrogant behandling i byggesaker.

Kritikk mot LOBB-revisjon

I mellomtiden holdt jeg kontakt med styreformannen, og 10.10. publiserte vi et intervju med ham, der han sier at det er oppdaget flere nye moment som gjør saken mer alvorlig, og at oppsigelse er en av flere muligheter. Jeg fulgte deretter opp med spørsmål til ham om hva han syntes om at Oppland Revisjon og Rådgivning i Lillehammer hadde revidert regnskapene til Strandenes Eiendom i tre år uten å si fra til LOBB. 11.10. hadde vi en sak der han sa at

”revisor-standen burde gå i seg selv”, og at firmaet burde ha informert LOBB om dette forholdet.

Veien fram til oppsigelsen

Etter dette var det tydelig at Hagen syntes han hadde sagt nok, og presiserte flere ganger at han ikke ville si noe før det kom en pressemelding om hva som skulle skje med Strandenes. Styret jobbet hardt med å finne en avklaring på hva de skulle gjøre, og engasjerte advokat Kristoffer Ringerud til å hjelpe seg. Jeg holdt kontakten med kilder, og da jeg fikk høre at ”noe var på gang”, prøvde jeg å legge en plan for hva vi skulle gjøre dersom han ble sagt opp. Jeg ville gjerne ha ”innertieren” med et intervju på kontoret hans mens han evt. pakket sammen, men jeg hadde dessverre kveldsvakt den dagen jeg hadde forstått at det kanskje skulle skje noe. Om formiddagen ringte jeg hjemmefra til Hagen, og lurte på hvor det ble av pressemeldingen. Han svarte at den var på vei, og at dette utelukkende ble **styrets** pressemelding. De siste dagenes samtaler hadde vist at kommunikasjonen mellom han og Strandenes ikke hadde fungert, og jeg tok derfor kontakt med Strandenes. Jeg ville gjerne ha fortgang i prosessen, og fortalte derfor om den planlagte pressemeldingen. Dette utløste ”hurtigarbeid” fra hans side – han ville gjerne ha med sin versjon - og de to sendte pressemeldinger omtrent samtidig.

Oppsagt disponert blant svarte søppelsekker

I Hagens pressemelding ble det slått fast at Strandenes var sagt opp, og at de ikke hadde lykkes i å finne en minnelig løsning. Strandenes’ pressemelding hadde en rekke punkter der han forklarte sine handlinger, og kom med kraftig kritikk av styret. Jeg ringte tilbake til begge parter, men Hagen ville fortsatt ikke si noe, og heller ikke refereres på noe utover pressemeldingen. Strandenes derimot skulle bruke dagen til å pakke på kontoret, og han sa ja til et intervju der. Dette resulterte i innslag på radio og TV, og etter hvert web-artikkel med bakgrunnsstoff.

Bonus-kulturen i LOBB

Samtidig ble det av ulike årsaker klart at nå var det styrets tur til å få kritisk søkelys på seg:

- ✓ Hagen skrev i sin egen pressemelding at ”vederlag som tre styremedlemmer har fått må godkjennes av generalforsamlingen.”
- ✓ Strandenes anførte i sin pressemelding at styret bevisst forsøker å dreie fokus vekk fra sin egen rolle omkring utbyggingen av næringsparken og boligfeltet på Smestadmoen i Lillehammer, og at ”styremedlemmer har fått utbetalt honorarer og bonuser som de selv har vedtatt.”

Jeg lagde derfor en oppfølging til dagen etter, der vi meldte at en ekstraordinær generalforsamling om to uker må ta stilling til påstander om honorarer i strid med vedtektene.

Syden-tur for LOBBs regning

Ny kontakt med kilder brakte også fram dokumenter som avdekket påfallende reiseregninger i forbindelse med en Spania-tur sommeren 2001. LOBB hadde kjøpt en leilighet i Spania til bruk for medlemmer og ansatte, og Hagen hadde en tjenestereise dit for å å møblere og innrede leiligheten. Reiseregningen viste imidlertid at han hadde med seg ektefelle og ett barnebarn, og at LOBB hadde betalt dette.

5.12. mente jeg vi hadde alt vi trengte for å publisere saken, men jeg fikk rett og slett ikke tak i Hagen. I en sak av en slik karakter syntes jeg at kravet om samtidig tilsvar var rimelig, og jeg valgte derfor av presseetiske grunner å ikke publisere den. 6.12. fikk jeg derimot kontakt

om formiddagen, men Hagen nektet å kommentere saken utad. Han kom derimot med en del forklaringer på denne reisen, som i og for seg var relevante, men som han merkelig nok ikke ville ha på lufta.. Dette gjaldt bl.a. at han hadde lange arbeidsdager med å innrede leiligheten, og at kona også hadde gjort en kjempejobb. Videre hevdet at han at det hadde vært mye dyrere å leie inn spanske håndverkere. Jeg tok telefoner til nestlederen i styret og kontorsjefen i LOBB. Sistnevnte bekreftet at ”LOBB har betalt reisen for alle tre, og administrasjonen har ikke fått beskjed fra Hagen eller noen andre om å sende regning for de to familiemedlemmene.”

Nå hadde vi nok dokumentasjon til å lage innslaget uansett om Hagen ville uttale seg eller ikke. Idet jeg var i ferd med å lage ferdig saken, kom det likevel en lang pressemelding fra Hagen, der han kommer med en rekke forklaringer på denne reisen og harde utfall mot ”den som er kilde for disse opplysningene”. Videre avslutter han med å love å betale tilbake pengene som er gått med til reise og opphold for de to familiemedlemmene. En time etter sendte vi innslaget. I ettermiddags-sendinga den dagen ble jeg intervjuet av programlederen, og jeg kom da inn på både Syden-turen og ulovlige bonuser, og at dette svekker styret i forkant av den kommende ekstra-ordinære generalforsamlingen 16. desember.

Representantskapet positive til gransking

På dette tidspunktet må man trygt kunne si at antall skandaler begynte å bli noe over det normale, og at det kontrollende organ, representantskapet, burde kunne si noe. Jeg kontaktet derfor leder i representantskapet, Stig Tore Engen, og i et innslag 12.12. sa han at han var positiv til en uavhengig gransking.

Strandenes krever forhandlinger

I mellomtiden holdt jeg jevnlig kontakt med Strandenes, og 13.12. hadde vi et intervju der han hevdet at oppsigelsen var usaklig, og at han krevde forhandlinger med LOBB.

Massiv mistillit mot styret

Under den ekstraordinære generalforsamlingen 16.12. ble hele styret kastet (med unntak av ansattes representanter og politikere) etter massiv mistillit fra de lokale borettslagslederne. LOBBs innleide jurist, Kristoffer Ringerud, hadde en lengre orientering, der han både gikk inn på det juridiske grunnlaget for oppsigelsen og bonuskulturen/dobbeltrullene for styremedlemmene. Et nytt styre ble etablert, med ”opprørerne” i spissen.

7. Arbeidstid

Den aller første research-fasen ble faktisk utført ”innimellom” alle andre arbeidsoppgaver. Dette er en arbeidsstil som man bare **må** ha ved et distriktskontor der vi alle er fanget av turnuser og uregelmessig arbeidstid. Det er oppmuntrende at det faktisk går an å grave fram en sak med slike dimensjoner, selv om man er i en redaksjon med høyt produksjonspress på "det daglige" og egentlig lite tid til undersøkende journalistikk. Men - også etter det første innslaget har jeg jobbet med mange andre saker høsten 2002. I de mest hektiske periodene rundt oppsigelsen, Syden-tur-saken og generalforsamlingen, var det mye overtid og uregelmessig arbeidstid. Det har også vært en del telefoner hjemmefra i fritida.

8. Spesielle erfaringer

Som man ser av språkbruken i innslagene og i web-artiklene, er disse preget av nøkternhet og forsiktighet - særlig hvis man i etterpåklokskapens navn ser hva som faktisk ble resultatet. Dette er likevel viktig i en sak hvor det er fristende for partene å utnytte den minste

unøyaktighet til å så tvil om troverdigheten i pressedekningen. Vi har under LOBB-saken ikke fått noen kritikk for at vi har kommet med feilaktige opplysninger av vesentlig art.

Det er også viktig å opprettholde ”trøkket” underveis. Gudbrandsdølen Dagningen har også hatt flere gode oppfølginger av saken, som vi også burde kunne hatt. Lærdommen er at research-fasen aldri tar slutt...

Avsløringen av Strandenes Eiendom var riktig og nødvendig, men jeg er ikke uberørt av at et menneske har mistet jobben. Derfor er det desto mer gledelig at jeg har beholdt et godt forhold til Knut Strandenes under hele denne prosessen.

Lillehammer, 19.01.03

Dag Kessel

Vedlegg:

Sendt med e-post:

- ✓ 11 PDF-filer med web-artikler
- ✓ Liste over lydinnslag på CD (Word)
- ✓ Liste over TV-innslag på VHS (Word)
- ✓ Metoderapporten (Word) (også sendt pr. post med underskrift)

Sendt pr. post:

- ✓ CD med 17 radio-innslag
- ✓ Video-kassett (VHS) med 4 TV-innslag